

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

ช่วงศตวรรษที่ผ่านมาความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านการเกษตรกรรม ถือว่ามี ส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการผลักดันการเกษตรกรรมแบบดั้งเดิมเข้าสู่ระบบการเกษตรกรรมใหม่ที่ เน้นเป้าหมายไปสู่ระบบธุรกิจการค้า โดยมีการใช้เครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยทดแทนแรงงานคน และสัตว์ มีการใช้ปุ๋ยเคมีและใช้สารเคมีเพื่อกำจัดศัตรูพืชกันอย่างแพร่หลาย การที่เกษตรภายใต้ ระบบเกษตรกรรมแบบใหม่มีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว นั้น เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อมโดยรวม ปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นคือ ปัญหาของสารเคมีตกค้างในพืชผัก ส่งผลให้คุณภาพ ชีวิตและสุขภาพอนามัยของผู้บริโภคประสบกับโรคภัยไข้เจ็บเพิ่มขึ้น แม้ภาครัฐจะพยายามส่งเสริม การใช้สารชีวภาพ แต่การใช้สารเคมีเพื่อกำจัดศัตรูพืชกลับมีอัตราการใช้สูงขึ้น โดยเฉพาะในกลุ่ม พืชผักที่มีปริมาณการใช้มากที่สุดถึงร้อยละ 24.7 (ชนัญญา พงษ์ปรีชา, 2543) ทำให้ความเสี่ยงในการ รับประทานผักของผูบริโภคเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

พืชผักเป็นอาหารที่ได้รับความนิยมมากขึ้น ซึ่งปริมาณการบริโภคผักในแต่ละปีมีมูลค่า สูงถึง 80,000 ล้านบาท (ศูนย์วิจัยกสิกรรมไทย, 2542) การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้บริโภคโดยเน้น ในเรื่องการให้ความสำคัญกับคุณภาพของพืชผักจะช่วยให้ผู้บริโภคปลอดภัยมากขึ้น เทคนิคการ ปลูกผักแบบไร้ดิน หรือเรียกว่า ซอยเลส คัลเจอร์ (Soiless Culture) จึงเป็นทางเลือกอีกแนวทางหนึ่ง เนื่องจากเป็นระบบการปลูกผักที่สามารถควบคุมผลผลิตไม่ให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมีและ โรค พืชจากดิน ผลผลิตสม่ำเสมอ มีคุณภาพ อีกทั้งยังสามารถควบคุมไม่ให้เกิดความเสียหายต่อสภาพ แวดล้อมได้ จากภาวะการณ์ดังกล่าวข้างต้น นักธุรกิจจึงเริ่มนำเทคนิคการทำเกษตรด้วยวิธีการปลูก ผักแบบไร้ดินมาเป็นการค้า เพื่อคึงความสนใจของผู้บริโภค แม้ว่าจะยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จักมากนัก แต่หากมีการจัดการที่ดีแล้วคาดว่าจะเป็นที่ธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนที่ดี มีกลุ่มเป้าหมายชัดเจนและ ต้องการผลิตสม่ำเสมอ เช่น สายการบิน โรงแรม ภัตตาคาร ซูเปอร์มาร์เก็ต ตลาดผักปลอดภัย จากสารพิษ

ในปัจจุบันธุรกิจประเภทนี้เริ่มเกิดขึ้นหลายแห่งทั่วประเทศจากการสำรวจในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนทั้งสิ้น 24 ราย ปริมาณผักที่ออกสู่ตลาดในปี พ.ศ. 2546 รวมทั้งสิ้นประมาณ 7,000 กิโลกรัมต่อวัน และคาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 10,000 กิโลกรัมต่อวันในปี พ.ศ. 2547 เนื่องจากการ

เพิ่มขึ้นของผู้ประกอบการ (ดิเรก ทองอร่าม, 2544) สำหรับในจังหวัดเชียงใหม่มีผู้ประกอบการรายใหญ่ทั้งสิ้น 3 ราย เนื้อที่เพาะปลูกรวมทั้งสิ้นประมาณ 200 กว่าไร่ ผักที่นิยมปลูก เช่น พริกหวาน แดงกวาง มะเขือเทศ ผักสลัด เนื่องจากมีสภาพภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยและเหมาะสม (สัมภาษณ์ คุณวันเพ็ญ กันธิมา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรประจำตำบลโป่งแยง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่)

ดังนั้น ผู้ทำการศึกษาจึงสนใจศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของธุรกิจการปลูกผักแบบไร้ดินในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้สนใจใช้เป็นแนวทางการตัดสินใจลงทุนในธุรกิจปลูกผักแบบไร้ดินต่อไป

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของธุรกิจการปลูกผักแบบไร้ดินในจังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1. ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำการศึกษาด้านทุนและผลตอบแทนของธุรกิจการปลูกผักแบบไร้ดินในจังหวัดเชียงใหม่โดยศึกษาผู้ประกอบการที่สามารถจำหน่ายผลผลิตได้ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 3 ราย

2. วิธีการศึกษา การเก็บข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยการใช้แบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ประกอบการในธุรกิจการปลูกผักแบบไร้ดินในจังหวัดเชียงใหม่ และทำการศึกษาวิเคราะห์ผลตอบแทน โดยใช้วิธีระยะเวลาต้นทุน วิธีมูลค่าปัจจุบันสุทธิ และวิธีอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมจากหนังสือวารสาร บทความ เอกสารต่างๆ จากหน่วยงานราชการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

All rights reserved

ทฤษฎี และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

อัตราผลตอบแทนที่แท้จริง (Internal Rate of Return) คือ อัตราผลตอบแทนที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับ ในอนาคตเท่ากับเงินลงทุนเริ่มแรก (ชนะใจ เศรษฐวิทยาพร, 2542)

การจำแนกต้นทุนตามส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์ดังนี้

1. วัสดุ (Materials) คือ วัสดุที่นำมาใช้เป็นส่วนประกอบที่สำคัญในการทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นสำเร็จรูป ต้นทุนวัสดุแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

1.1 วัสดุทางตรงหรือวัสดุโดยตรง (Direct Materials) หมายถึง วัสดุที่นำไปใช้ในการผลิตสินค้าหรือบริการ โดยตรงสามารถคำนวณได้ง่ายกว่าต้นทุนวัสดุที่รวมอยู่ในการผลิตสินค้าหนึ่งหน่วยเป็นเท่าใด

1.2 วัสดุทางอ้อมหรือวัสดุโดยอ้อม (Indirect Materials) หมายถึง วัสดุที่ใช้ในการผลิตสินค้านั้นแต่ใช้เป็นจำนวนน้อย เป็นการยากที่จะทราบได้ว่าจะต้องใช้วัสดุเหล่านี้ในการผลิตสินค้าหนึ่งหน่วยเท่ากับเท่าใด

2. ค่าแรง (Labor) คือ จำนวนเงินที่กิจการจ่ายเป็นค่าตอบแทนแรงงานในการผลิตสินค้าหรือบริการ การจ่ายค่าแรงอาจจะอยู่ในรูปต่างๆ เช่น ในรูปของเงินเดือน ค่าแรงรายชั่วโมง ค่าแรงรายชิ้น หรือในรูปของผลตอบแทนอื่นๆ โดยปกติจะแยกค่าแรงเป็น 2 ประเภท คือ

2.1 ค่าแรงทางตรง (Direct Labor) คือ ค่าแรงที่ต้องเกิดขึ้นเพื่อเปลี่ยนสภาพวัสดุให้เป็นสินค้าสำเร็จรูป หรือเป็นค่าแรงที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้านั้นๆ โดยตรงและสามารถคำนวณต้นทุนค่าแรงที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าแต่ละหน่วยได้โดยง่าย

2.2 ค่าแรงทางอ้อม (Indirect Labor) หมายถึง ค่าแรงที่ไม่ได้ใช้หรือไม่ได้เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง เช่น เงินเดือนของยาม ภารโรง เนื่องจากบุคคลเหล่านี้ไม่ได้เป็นผู้ผลิตสินค้าโดยตรง ทั้งยังเป็นการยากที่จะติดตามรายการดังกล่าวเข้าในหน่วยที่ผลิต ทำให้ไม่สามารถคำนวณต้นทุนค่าแรงเข้าในการผลิตสินค้าได้ นิยมจัดรายการนี้ไว้ในค่าใช้จ่ายในการผลิต

3. ค่าใช้จ่ายในการผลิต หรือค่าใช้จ่ายการผลิต หรือค่าใช้จ่ายโรงงาน (Factory Overhead หรือ Manufacturing Overhead หรือ Indirect Manufacturing Costs) หมายถึง ต้นทุนทั้งหมดที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้าหรือบริการ นอกเหนือจากรายการวัสดุทางตรง และค่าแรงทางตรง (ดวงมณี โกมารทัต, 2544)

ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) คือ จำนวนปีที่กิจการจะได้รับเงินลงทุนเริ่มแรกกลับคืนมา และมูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value) คือ ผลรวมของมูลค่าปัจจุบันของกระแส

เงินสดรับและกระแสเงินสดจ่าย โดยนำมาคิดลดด้วยอัตราผลตอบแทนที่ต้องการ (อภิชาติ พงศ์สุพัฒน์, 2544)

นิยามศัพท์

1. ต้นทุน หมายถึง ต้นทุนทั้งสิ้นในการปลูกผักแบบไร้ดิน
2. ผลตอบแทน หมายถึง ค่าขายหรือรายได้จากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์และผลประโยชน์ที่ได้รับจากการลงทุนปลูกผักแบบไร้ดิน
3. การปลูกพืชไม่ใช้ดิน หมายถึง การปลูกพืชเลียนแบบการปลูกพืชบนดิน โดยไม่ใช้ดินเป็นวัสดุในการปลูก แต่เป็นการปลูกพืชลงบนวัสดุปลูกชนิดต่างๆ ซึ่งวัสดุปลูกแทนดินนี้มีหลายชนิดคือ วัสดุปลูกที่เป็นอินทรีย์สาร วัสดุสังเคราะห์ และวัสดุปลูกที่เป็นอินทรีย์สาร หรือไม่ต้องใช้วัสดุปลูก โดยพืชสามารถเจริญเติบโตจากการได้รับสารละลายธาตุอาหารพืชหรือสารอาหารพืชที่มีน้ำผสมกับปุ๋ยหรือสารเคมีที่มีธาตุต่างๆ ที่พืชต้องการจากทางรากพืช (ดิเรก ทองอร่าม, 2544)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

ทำให้ทราบถึงต้นทุนและผลตอบแทนของธุรกิจการปลูกผักแบบไร้ดินในจังหวัดเชียงใหม่ และเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจในการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจที่จะลงทุนในอนาคต

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved